

Nowoczesna platforma informatyczna pomoże osobom niepełnosprawnym wrócić na rynek pracy. Obecnie tylko 1/4 z nich pracuje zawodowo

Odsetek aktywnych zawodowo osób z niepełnosprawnościami wynosi w Polsce 28 proc. i jest dużo niższy od unijnej średniej. Bariere stanowią m.in. stereotypy i obawy pracodawców, ale również brak wiedzy po stronie osób niepełnosprawnych, które często nie orientują się z jakiego rodzaju dofinansowań mogą skorzystać, w jakich programach uczestniczyć i gdzie zgłaszać się po wsparcie aby aktywizować się zawodowo. Pomocnym narzędziem dla osób z niepełnosprawnościami – które chcą wejść na rynek pracy – jest uruchomiony przez PFRON system SOW (System Obsługi Wsparcia), który dostarcza informacji o rodzajach wsparcia PFRON na platformie (<https://portal-sow.pfron.org.pl>) i jednocześnie stwarza możliwość aplikowania o dofinansowanie ze środków PFRON w formie elektronicznej (<https://sow.pfron.org.pl>).

– Myślę, że świadomość pracodawców dotycząca osób z niepełnosprawnościami jest niewielka, przede wszystkim mają oni nieduże doświadczenia współpracy z takimi osobami. Są także utrwalone stereotypy, że osoby z niepełnosprawnościami są bardzo roszczeniowe, chcą korzystać ze swoich przywilejów, czyli skróconego czasu pracy, dodatkowego urlopu czy możliwości odbycia wizyt lekarskich. Pracodawcy są przekonani, że tych przywilejów będą mocno nadużywać, co oczywiście wcale nie jest zgodne z prawdą – mówi Magdalena Świtajska, trener pracy w Warszawskiej Agencji Zatrudnienia Osób z Niepełnosprawnościami

Z danych GUS wynika, że zaledwie 28 proc. osób niepełnosprawnych w Polsce jest aktywnych zawodowo – przy średniej unijnej na poziomie 40 proc. Dlatego aktywizacja zawodowa i zmniejszenie bezrobocia w tej grupie (przykładowo wśród osób głuchych i niedosłyszących przekracza ono 70 proc.) jest jednym z najpilniejszych wyzwań. Jedną z barier stanowią obawy pracodawców, dotyczące na przykład kosztów dostosowania miejsca pracy do ich potrzeb.

– Panuje takie przekonanie, że to jest proces bardzo długi, trudny, natomiast w praktyce bardzo wiele osób z niepełnosprawnościami kompletnie nie potrzebuje dostosowania dla nich tego miejsca pracy. Na pewno bariera jest też fakt, że cukrzyca czy epilepsja są to schorzenia, których pracodawcy po prostu się boją. Są przekonani, że łączy się to z niesamowicie trudnymi sytuacjami, których będą udziałem. Natomiast z naszej wiedzy i doświadczeń wynika, że czasami wystarczy po prostu przygotować pracodawcę, wytłumaczyć na czym polega dane schorzenie i okazuje się, że nie taki diabeł straszny i naprawdę zatrudnienie takiej osoby nie jest niczym skomplikowanym – mówi Magdalena Świtajska.

Jak podkreśla, bardzo pomocnym narzędziem dla osób z niepełnosprawnościami, które chcą wrócić na rynek pracy, jest uruchomiony w lipcu system SOW. Narzędzie stworzone przez PFRON ma wyeliminować konieczność osobistej wizyty osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w jednostkach samorządowych, które dystrybuują pomoc. Nowoczesna platforma informatyczna umożliwiła tym osobom składanie wniosków w formie elektronicznej i ubieganie się o dofinansowanie ze środków PFRON online. Osoba wnioskująca może złożyć wniosek przez Internet i podpisać umowę z użyciem podpisu elektronicznego lub Profilu Zaufanego. Z drugiej strony – platforma SOW to źródło informacji o wszystkich dostępnych programach i formach wsparcia, również tych dedykowanych aktywizacji zawodowej.

– Do tej pory osoby niepełnosprawne, żeby uzyskać tę pomoc, musiały się wybierać do urzędów powiatowych, stać w kolejkach. Platforma elektroniczna umożliwia złożenie takiego wniosku poprzez Internet o dowolnej porze. Osoba niepełnosprawna może to zrobić z domu, bez pomocy pośredników, może dołączyć do wniosku również skany niezbędnych dokumentów. SOW w bardzo istotny sposób zmienia życie beneficjentów tej pomocy. Sama platforma elektroniczna zmienia podejście do wnioskowania, do zawierania umów. Dzięki niej beneficjenci mogą złożyć wniosek w formie elektronicznej, prowadzić korespondencję elektroniczną z daną jednostką samorządu terytorialnego, zawierać umowę na dofinansowanie z tą jednostką, a następnie - w trakcie realizacji tej umowy – także rozliczać dofinansowanie – mówi Dariusz Łazarz, kierownik projektu SOW PFRON.

Magdalena Świtajska z Warszawskiej Agencji Zatrudnienia Osób z Niepełnosprawnościami zauważa, że część osób niepełnosprawnych kompletnie nie orientuje się z jakiego rodzaju dofinansowań mogą skorzystać, w jakich programach uczestniczyć i gdzie zgłaszać się po wsparcie. Dlatego możliwość uzyskania takich informacji online, w jednym miejscu, jest dla nich dużym ułatwieniem.

Będą mogły z niej skorzystać nawet osoby wykluczone cyfrowo, bo PFRON przekaze około 1,5 tysiąca tabletów pracownikom socjalnym w całej Polsce, którzy będą pełnić funkcję mobilnych asystentów i pomagać w korzystaniu z platformy osobom bez dostępu do Internetu. Fundusz uruchomił też dedykowaną infolinię, gdzie osoby z niepełnosprawnością mogą uzyskać wsparcie w wykorzystaniu systemu i pełną informację.

– Infolinia może zdecydowanie ułatwić uzupełnienie tej wiedzy, jeżeli ktoś nie będzie mógł znaleźć informacji na platformie SOW. Może się okazać, że wiele osób z niepełnosprawnościami uzna, że warto się przebranżowić, podnieść swoje kwalifikacje i skorzystać chociażby z dofinansowania na zdobycie wyższego wykształcenia, czego wcześniej nie zrobiły, bo przeraził ich ogrom formalności czy choćby prozaiczna kwestia dotarcia do urzędu. W przypadku osób z dysfunkcjami ruchowymi jest to bardzo trudne i wymaga logistycznych przygotowań – mówi Magdalena Świtajska.

– Dofinansowanie ze środków PFRON pomaga zyskać niezależność, a system SOW jeszcze bardziej ułatwia osobom niepełnosprawnym uzyskanie tego dofinansowania. Po pierwsze, jest to źródło informacji o tym, z jakich narzędzi dana osoba może skorzystać, jakiej pomocy może oczekiwać. Można to wszystko zrobić przez internet, bez wychodzenia z domu, a jeżeli ktoś nie ma komputera – można skorzystać z pomocy urzędników wyposażonych w tablety, którzy pomogą złożyć odpowiedni wniosek. Wiele barier zostało niwelowanych dzięki SOW i staranie się o tę pomoc jest łatwiejsze – dodaje Tomasz Gańko, doradca zawodowy w Galerii Apteka Sztuki.

Dariusz Łazar, kierownik projektu SOW podkreśla, że z platformy mogą korzystać zarówno osoby niepełnosprawne, jak również instytucje działające na ich rzecz, a także przedsiębiorcy, którzy zatrudniają osoby niepełnosprawne we własnych zakładach oraz jednostki samorządu terytorialnego.

– Myślę o około tysiącu instytucji samorządowych, które zajmują się dystrybucją tego wsparcia na poziomie powiatu i województw. Zakres pomocy jest bardzo szeroki, myślimy głównie o aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. One mogą starać się o dofinansowanie protez kończyn, dofinansowanie prawa jazdy, studiów, a nawet pozyskać środki na dofinansowanie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Przedsiębiorcy, którzy zatrudniają osoby niepełnosprawne, mogą się starać o dofinansowanie stanowiska pracy, przeszkolenie takiej osoby, a nawet zatrudnienie pracownika wspomagającego, który będzie jej pomagał – wylicza Dariusz Łazar, kierownik zespołu SOW PFRON.

Według danych GUS osób niepełnosprawnych jest w Polsce ok. 5 mln (co stanowi ok. 14 proc. ogółu społeczeństwa). Wyższe szacunki podaje Eurostat, według którego na koniec 2014 roku z niepełnosprawnością borykało się 7,7 mln Polaków (badanie EHIS - European Health Interview Survey). Co roku 3 grudnia obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych, ustanowiony przez ONZ, który jest okazją do tego aby przybliżyć społeczeństwu problemy osób niepełnosprawnych i włączyć się w działania przeciwdziałające ich wykluczeniu.